

Uitdagend leerklimaat voor sporttalent

De sportdocenten van het Maurick College houden zich bezig met het verbeteren van het leerklimaat voor sporttalent. Voor leerlingen met bovenmatig sporttalent zijn er vier verschillende sportprogramma's ontwikkeld. In deze programma's worden sporters uitgedaagd om de grenzen van hun talent op te zoeken. Hiermee beoogt het Maurick College sporttalenten te ondersteunen en uit te dagen om betere sporters te worden. Het Maurick College is niet de enige school in Nederland die sporttalenten kansen en voorwaarden biedt in een prikkelende leeromgeving. Wel is het een school die uniek is in zijn trainingsprogramma voor sporttalent en in zijn coachprogramma voor leerlingen.

TEKST MARTIN VADER FOTO'S ARCHIEF MAURICK COLLEGE

Het Maurick College verstaat onder sporttalent iemand die beter presteert dan zijn/haar leeftijdsgenoten en de potentie heeft om in de toekomst de top te behalen (Elferink-Gemser, 2013). In de visie van de school gaat het om herkennen, ontwikkelen en ondersteunen van dat talent.

Drie stappen

Herkennen wil zeggen dat we onze sportintake en talentenidentificatie goed moeten hebben ingericht. Dit gebeurt niet alleen op basis van (subjectieve) observaties bij de selectieactiviteiten, maar ook door het afnemen van testen en het kijken naar de individuele ontwikkeling door training, rijping en groei.

▲ Competitie

Goede trainingsprogramma's moeten zorgen voor het ontwikkelen en de route die hierin wordt gevolgd is die van de allround ontwikkeling. Waarbij naast de algemene beweegtraining middels het *Athletic Skills Model (ASM)*, de eigen doelsport een belangrijke rol speelt. Het ASM is wetenschappelijk onderbouwd en biedt een kapstok om het atletisch vermogen op een speelse wijze te ontwikkelen en zodoende bij te dragen aan het ontwikkelen van jonge sporters. Het ASM behelst een terugkeer van de grondvormen van bewegingen. De terugkeer van oefenende en spelende sporttalenten, waarbij plezier en genieten van de fysieke/motorische uitdagingen in een model op de voorgrond

Het ASM is wetenschappelijk onderbouwd en biedt een kapstok om het atletisch vermogen op een speelse wijze te ontwikkelen en zodoende bij te dragen aan het ontwikkelen van jonge sporters

staan. Een model waarbij meerzijdig en veelzijdig bewegen het uitgangspunt vormt om je als atleet uiteindelijk te ontwikkelen tot specialist (Wormhoudt, Teunissen, & Savelsbergh, 2014). Ondersteunen komt tot uiting in het zo goed mogelijk faciliteren van het individuele sporttalent, met als doel een zo hoog mogelijk onderwijsdiploma te behalen in combinatie met een succesvolle carrière in de topsport. Dit doel proberen we te bewerkstelligen middels het bieden van sport- en studiefaciliteiten, rekening te houden met de sportieve ambities en door het inzetten van twee topsportbegeleiders die zich dagelijks met topsporters bezig houden. Bij de sporttalenten breed en specifiek wordt hetzelfde doel nagestreefd, echter worden er voor

hen geen extra faciliteiten geboden en ligt de begeleiding in handen van de klassenmentor.

Ambitie en droom

Onze ambitie is dat we uitgroeien tot de meest toonaangevende school voor sporttalent in Nederland, waarbij we getalenteerde sporters een lerende omgeving en een uitdagend en prestatiegericht klimaat bieden. Een veelzijdige ontwikkeling van het sporttalent is hierbij het uitgangspunt.

De sectie lichamelijke opvoeding van het Maurick College is overtuigd van toegevoegde waarde te kunnen zijn bij het ontwikkelen van sporttalent. Dit doen we door gebruik te maken van het transferprincipe van verschillende sporten; we leren sporttalent verschillende manieren van bewegen aan en we leren ze om uit verschillende oplossingen te kiezen. Uit onderzoek is gebleken dat de ontwikkeling van basis-motorische vaardigheden wordt ingedamd als er op jongere leeftijd een beperkte hoeveelheid motorische vaardigheden wordt aangeboden (Côté, Baker, & Abernethy, 2003). Een vroege specialisatie in een sport veroorzaakt een zeer smalle en eenzijdige ontwikkeling van het lichaam in het algemeen en het zenuwstelsel in het bijzonder (Côté, Lidor, & Hackfort, 2009; Côté & Vierimaa, 2014). Dit willen we met de allround ontwikkeling voorkomen door sporttalent niet te eenzijdig op te leiden, maar het juist in andere omstandigheden te plaatsen waardoor het zich moet aanpassen en zijn creatieve vermogens moet gebruiken.

Van talent naar top

Elk sporttalent verdient de ondersteuning om het maximale uit zichzelf te halen en wellicht zijn droom om ooit Nederland te vertegenwoordigen, liefst op de Olympische Spelen of een groot toernooi, uit te laten komen. Zoals bekend is de weg naar de top lang waarbij uiteindelijk de allerbesten overblijven. Deze weg is voor elke sporter anders waarbij ieder individu zijn eigen plafond heeft en de ultieme droom slechts voor enkelen is weggelegd.

De topsportambitie leidt ertoe dat sporttalent op jongere leeftijd meer en intensiever moet trainen. Talentontwikkelingsprogramma's met aandacht voor het individuele sporttalent kunnen het verschil maken. Om dit verschil te maken onderscheidt het Maurick College in zijn talentontwikkelingsprogramma's drie groepen:

- Groep 1 Sporttalent breed: de jonge sporter die zich aan het ontwikkelen is tot een veelzijdig goede beweger
- Groep 2 Sporttalent specifiek: de veelzijdig goede beweger die aan het uitgroeien is tot een atleet met specialisme in één sport

▲ *Evenwicht bewaren in een 'vreemde' situatie*

- Groep 3 Sporttalent top: de atleet die zich binnen zijn sport aan het ontwikkelen is tot een absolute specialist.

De sporttalenten die deelnemen aan de talentontwikkelingsprogramma's nemen ook deel aan de lessen lichamelijke opvoeding (m.u.v. enkele topsporters). Er is dus duidelijk sprake van een aanvullend sportprogramma onder schooltijd.

Talentedprogramma's

Allereerst is er voor Sporttalent breed uit klas 1 en 2 het *Explore* programma. Dit is een instroomprogramma gericht op het waarmaken van sportieve ambities en het vergroten van de bewegingspotentie van sporttalent. De Sporttalenten breed stromen in na afname van de sportintake. Het beweegniveau wordt vastgesteld middels de *Körperkoordinationstest für Kinder* (KTK) (Lenoir & Vandorpe, 2013) en oog-hand coördinatie test (Faber, Nijhuis-Van Der Sanden, Elferink-Gemser, & Oosterveld, 2014). Verder bestaat de sportintake uit het screenen van de trainingsachtergrond en het in kaart brengen van de biologische ontwikkelingsleeftijd. De sporttalenten met de gemiddeld hoogste scores op de testonderdelen gerankt op biologische ontwikkelingsleeftijd en trainingsachtergrond mogen instromen. Doel hiervan is om op een zo objectief mogelijke manier sportief talent vast te stellen en het van daaruit verder te ontwikkelen. Het programma bestaat uit 25 trainingen van twee lesuren, verdeeld

over het schooljaar. De trainingsactiviteiten bestaan onder andere uit freerunnen, lacrosse, ijshockey, rugby en boksen. De ASM-trainingen zijn hier cyclisch in verweven.

Ten tweede is er voor Sporttalent specifiek uit klas 1, 2 en 3 het *Master* programma gericht op de sporten atletiek, turnen, hockey en voetbal. Er is gekozen voor deze sporten omdat deze in het voedingsgebied van de school veel en op hoog niveau bedreven worden. Bij de sportintake van de Masterclass worden bij voetbal en hockey sportspecifieke testen zoals Loughborough soccer passing test (LSPT), de slalom dribbel test en shuttle dribbel test (Ali et al., 2007; Jonker, Elferink-Gemser, Toering, Lyons, & Visscher, 2010) ingezet bij de selectieactivi-

De sporttalenten met de gemiddeld hoogste scores op de testonderdelen gerankt op biologische ontwikkelingsleeftijd en trainingsachtergrond mogen instromen

teiten. Om de prestatie goed te interpreteren moeten we opletten dat we bij de selectieactiviteiten ook rekening houden met de (biologische) leeftijd. Zo kunnen we beter rekening houden met de rijpingsfase waarin het sporttalent zich bevindt. De voetballers/hockeyers die mogen instromen zijn degenen met de gemiddeld hoogste scores op de testonderdelen

kernwoorden

uitdagend leerklimaat, sporttalent, Athletic Skills Model

Martin Vader is coördinator Maurik Talent Academy op het Maurick College in Vught

Contact:

m.vader@maurickcollege.nl

gerankt op biologische ontwikkelingsleeftijd en trainingsachtergrond gekoppeld aan de subjectieve waarnemingen. Bij de sportintake van de Masterclass atletiek en turnen zijn er geen sportspecifieke testen voorhanden, hier vindt, mede gezien het geringere aantal atleten, overleg plaats met de betrokken coaches. De sportspecifieke trainingsactiviteiten vinden plaats op de sportverenigingen in Vught. Ter illustratie vindt atletiek bijvoorbeeld plaats op de atletiekbaan en hockey op het kunstgras bij de hockeyvereniging. Naast de anderhalf uur durende sportspecifieke training onder schooltijd, is er nog een ASM-trainingsmoment op een andere dag. De trainingsgroepen worden getraind door talentcoaches (sportspecifieke training) van de verschillende sportverenigin-

Door het betrekken van experts op het gebied van talentontwikkeling en door het doen van praktijkgericht onderzoek verbetert het Maurick College de inhoud van de talentprogramma's

gen en een Talent Performance Docent (TPD) (sportspecifieke training en ASM-training) van het Maurick College. De talentcoaches leveren een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van de sporttalenten. Zij geven invulling aan de inhoud van het programma, monitoren de ontwikkeling van de sporttalenten en overleggen met de clubtrainers van de sporttalenten. De TPD's zijn verantwoordelijk voor de selectie en inrichting van de trainingsgroepen, de ontwikkeling van de programma's, communicatie richting school en de aansturing van de talentcoaches.

Ten derde is er voor Sporttalent top het Eliteprogramma gericht op het ondersteunen en faciliteren zodat zij optimaal kunnen presteren in sport en onderwijs. Leerlingen behoren tot deze groep als ze: 1) sporten op landelijk niveau en/of uitkomen voor een regionale, districts of nationale jeugdselectie; 2) in hun leeftijds categorie behoren tot de beste 50 van Nederland; 3) op het hoogste niveau deelnemen aan een landelijke jeugd- of seniorencompetitie.

Als topsportvriendelijke school proberen we het verschil te maken door een persoonlijke benadering en de begeleiding te richten op de vraagstukken die rondom de topsporter spelen. Anderzijds is er oog voor het relativeren van de topsportidentiteit, waardoor er een gezonde balans ontstaat met de leefomgeving van de sporter. Elk schooljaar wordt een aantal thema's aangereikt ter ondersteuning van de begeleiding. Thema's die de sporters sturen op mentale kracht, zelfregulatie, omgaan met

stress, motivatie, vitaliteit en persoonlijke ontwikkeling.

Coachprogramma

Het vierde en laatste programma is het coachprogramma, gericht op leerlingen die vooral richting het coachen van sporters opgeleid willen worden. Zij kunnen na een scholingsprogramma ingezet worden om training te geven tijdens de daltonuren aan leerlingen uit de onderbouw. Daltonuren zijn uren die leerlingen ieder derde en vijfde uur kunnen inzetten om aan hun talenten of tekortkomingen te werken. Ook is er de mogelijkheid voor degenen die talent en ambitie hebben om betrokken te worden als assistent-coach bij de sportprogramma's. Eveneens maken we de koppeling met de sportverenigingen. Momenteel vinden er gesprekken plaats om in samenwerking met de Hockeybond, Hockeyvereniging MOP en het Maurick College leerlingen als pilot een trainerscursus aan te bieden. Mocht de pilot succesvol zijn, dan willen we dit ook voor andere sporten gaan opzetten.

Onderzoek

Door het betrekken van experts op het gebied van talentontwikkeling en door het doen van praktijkgericht onderzoek verbetert het Maurick College de inhoud van de talentprogramma's. Hoe het onderzoek heeft plaatsgevonden vind je op de site onder 'vakblad uitgebreid'.

Op basis van dit onderzoek heeft het Maurick College besloten om:

- 1 de trainingstijd van de sportspecifieke training en ASM-training te verdubbelen
- 2 op zoek te blijven gaan naar de juiste balans tussen sportspecifieke training en algemene beweegtraining
- 3 het opleidingsmodel meer te individualiseren.

Uitdaging!

Als sportdocenten zijn we elke dag weer in staat om een sportief, effectief leerklimaat te creëren voor onze leerlingen. Ik zie het als een gezamenlijke uitdaging om de kansen en voorwaarden voor sporttalent te vergroten, waar we elkaar kunnen versterken door het delen van kennis en best practices. Ons gezamenlijk doel is dat ieder sporttalent zich op zijn niveau en met zijn beleving, ambitie en talent kan ontwikkelen. Wordt dit doel bereikt, dan is er sprake van een enorme impact op de ontwikkeling van sporttalent in Nederland.

Het Maurick College wil graag zijn kennis delen en sparren met collega's in het werkveld. Wil jij dit ook, reageer dan op dit artikel. ■

Literatuur

- Ali, A., Williams, C., Hulse, M., Strudwick, A., Reddin, J., Howarth, L., ... McGregor, S. (2007). Reliability and validity of two tests of soccer skill. *Journal of Sports Sciences*, 25(13), 1461-1470. <http://doi.org/10.1080/02640410601150470>
- Côté, J., Baker, J., & Abernethy, B. (2003). *From play to practice: A developmental framework for the acquisition of expertise in team sport*. In J. Starkes & K.A. Ericsson, *Expert performance in sports: Advances in research on sport expertise*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Côté, J., Lidor, R., & Hackfort, D. (2009). ISSP position stand: To sample or to specialize? Seven postulates about youth sport activities that lead to continued participation and elite performance. *International Journal of Sport and ...*, (2006), 7-17. Retrieved from <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/1612197X.2009.9671889>
- Côté, J., & Vierimaa, M. (2014). The developmental model of sport participation: 15 years after its first conceptualization. *Science & Sports*, 29, S63-S69. <http://doi.org/10.1016/j.scispo.2014.08.133>
- Elferink-Gemser, M. T. (2013). *Olympia bestaat Grenzen verleggen voor sporttalent*. Arnhem: HAN University of Applied Sciences.
- Faber, I. R., Nijhuis-Van Der Sanden, M. W. G., Elferink-Gemser, M. T., & Oosterveld, F. G. J. (2014). The Dutch motor skills assessment as tool for talent development in table tennis: a reproducibility and validity study. *Journal of Sports Sciences*, 33(11), 1149-1158. <http://doi.org/10.1080/02640414.2014.986503>
- Ford, P. R., Ward, P., Hodges, N. J., & Williams, A. M. (2009). The role of deliberate practice and play in career progression in sport: the early engagement hypothesis. *High Ability Studies*, 20(1), 65-75. <http://doi.org/10.1080/13598130902860721>
- Jonker, L., Elferink-Gemser, M. T., Toering, T. T., Lyons, J., & Visscher, C. (2010). Academic performance and self-regulatory skills in elite youth soccer players. *Journal of Sports Sciences*, 28(14), 1605-1614. <http://doi.org/10.1080/02640414.2010.516270>
- Lenoir, M., & Vandorpe, B. (2013). De Körperkoordinationstest für Kinder: KTK-NL Volledig herwerkte en vertaalde versie, met nieuwe normen voor Vlaanderen/Nederland. *Signaal*, 4-17.
- Vaeyens, R., Güllich, A., Warr, C. R., & Philippaerts, R. (2009). Talent identification and promotion programmes of Olympic athletes. *Journal of Sports Sciences*, 27(13), 1367-1380. <http://doi.org/10.1080/02640414.2011.568510>
- Wormhoudt, R., Teunissen, J. W., & Savelsbergh, G. (2014). *Athletic skills model: Voor een optimale talentontwikkeling* (2e druk). Nieuwegein: Arko Sports Media.